

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено
на засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №1 від 30.08.2021 р.)

Завідувач кафедри проф. Островська К.О.

**Силабус з нормативної дисципліни «Система соціальної роботи»,
що викладається в межах ОПП для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність 231 Соціальна робота ОПП «Соціально-психологічна реабілітація»**

Львів 2021 р.

Назва дисципліни	«Система соціальної роботи»
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
Викладач (-і)	Корнят Віра Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи (лекційні заняття) Бордіян Ярослав Ігорович, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи (за суміщенням), Львівський обласний центр соціальних служб, директор (основне місце праці), практичні заняття
Контактна інформація викладача	ел. пошта: vira.kornyat@lnu.edu.ua yaroslav.bordiyanyan@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Щосереди, 13.30 – 15.00 (кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7) Консультації в день проведення лекційних/практичних занять (за попередньою домовленістю). Передбачені онлайн консультації в Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/susema_soc_roboty

Інформація про дисципліну	Зміст навчальної дисципліни «Система соціальної роботи» розроблено таким чином, щоб сформувати у здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр комплексне бачення системи надання соціальної допомоги та підтримки різним категоріям населення, усвідомлення цілісності здійснення соціальної роботи в сучасних умовах формування та розвитку територіальних громад, основних інституцій, які надають соціальні послуги, розуміння основних напрямків надання соціальної допомоги та підтримки
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Система соціальної роботи» є нормативною дисципліною зі спеціальності « <u>231 Соціальна робота</u> » для освітньої програми « <u>Соціально-психологічна реабілітація</u> » в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення нормативної/ дисципліни «Система соціальної роботи» є: сприяння усвідомленню магістрами соціальної роботи системності у соціальній роботі та необхідності її інфраструктурного забезпечення; орієнтуватися у видах системи, її структурі, принципами діяльності, що сприятиме ефективній організації професійної діяльності фахівців у частині надання соціальних послуг клієнтам.
Література для вивчення дисципліни	<p>Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зверева І. Д. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / І. Д. Зверева. – Київ: Універсум, 2012. – 535 с. 2. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації. Навчально-методичний комплекс. За загальною редакцією І. Д. Зверевої та Ж. В. Петрочко. Київ 2007 http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1345188352.pdf 3. Кальченко Л. В. Превенція соціального сирітства в умовах територіальної громади міста : соціально-педагогічні засади : монографія. Видання друге, перероб. і доповнене. Київ : Талком, 2020. 533 с. 4. Слозанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі, та методи [Електронний ресурс] / Ганна Іванівна Слозанська // ТНПУ імені В. Гнатюка. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13712/1/8slozanska_monogr.pdf. 5. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І.Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. – К. :ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. – 256 с 6. Семігіна Тетяна. Сучасна соціальна робота. Київ 2020 https://www.researchgate.net/profile/Tetyana-Semigina/publication/342003632_Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d20bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf 7. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: Теорія і практика / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – Київ: ВМУРОЛ «Україна», 2004. – 408 с. 8. Закон України Про соціальні Послуги (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 18, ст.73) 9. Закон України. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 42, ст.213)

	<p>10. Наказ Мінсоцполітики від 25.02.2019 № 282 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження інтегрованої системи соціального захисту»</p> <p>11. Постанова Кабінету Міністрів України Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України [Електронний ресурс]. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-%D0%BF#Text.</p> <p>Допоміжна:</p> <p>12. Козубовський Р. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до профілактичної роботи з неповнолітніми, схильними до девіантної поведінки / Р. В. Козубовський // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. - 2012. - № 19(2). - С. 212-218. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_19%282%29_28</p> <p>13. Фурман А., Підгурська М. Історія соціальної роботи: навчальний посібник</p> <p>14. Чернета, С. (2019). Зміст та структура формування соціальної відповідальності майбутніх соціальних працівників. SocialWorkandEducation. Vol. 6, No. 3. Ternopil-Aberdeen, 2019.</p> <p>Інтернет-ресурси:</p> <p>15. https://u-learn.org.ua/courses/690876/lectures/12432080</p> <p>16. https://zakon.rada.gov.ua.</p>
Обсяг курсу	<p>Денна форма навчання: 90 годин, з них:</p> <p>24 аудиторних (12 год – лекційні, 12 год – семінарсько/практичні),</p> <p>66 годин самостійна робота студентів.</p> <p>Заочна форма навчання: 90 годин, з них:</p> <p>12 год аудиторні (6 год – лекційні, 6 год – семінарсько/практичні),</p> <p>78 год – самостійна робота студентів.</p>
Набуті компетентності	<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності, процесу навчання, що передбачає проведення досліджень та застосування певних теорій, методів соціальної роботи, соціально-психологічної реабілітації та науково-дослідної, науково-педагогічної діяльності характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>ФК1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.</p>

	ПРН11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу.
Ключові слова	Соціальна робота, соціальні послуги, оцінка потреб, клієнти, соціальний працівник
Формат курсу	Очний/заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Екзамен
Пререквізити	Вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на компетентностях, сформованих у межах навчальних дисциплін: «Психолого-педагогічна оцінка потреб клієнта», «Соціальна, педагогічна та психологічна робота в громаді» достатніх для осмислення змістових характеристик соціальної роботи, урахування можливостей та ресурсів громади, соціальних інституцій для задоволення потреб клієнта.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, дискусія, практико-спрямовані завдання, методи активного навчання, проблемно-орієнтоване навчання, проектне навчання, технології змішаного навчання.
Необхідні обладнання	Під час викладання навчальної дисципліни використовуються: комп'ютер загально вживані програми та операційні системи, мультимедійний проектор, документ камера, фліпчарт, маркери
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття: 5 занять по 5 балів кожен (25 балів), • проектна робота, її презентація – 25 балів • іспит – 50 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що завдання самостійної роботи до кожної теми, виконані здобувачами вищої освіти, будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не</p>

	<p>обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання запланованих видів навчальної роботи та двох колоквиумів.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу з навчальної дисципліни перевіряється шляхом усного опитування, поточного програмованого контролю знань, оцінки умінь аналізувати проблемні ситуації та двох колоквиумів. Водночас обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час семінарського заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх запланованих видів навчальної роботи та екзамену. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до іспиту</p>	<p style="text-align: center;">Система соціальної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон про соціальні послуги №2671, його зміст та основні положення. Переваги та ризики нової редакції 2. Положення про Департамент соціального захисту Львівської ОДА. Основні функції департаменту. 3. Положення про Львівський обласний центр соціальних служб. Основні його функції. 4. Нові функції в частині соціальної роботи в територіальній громаді. 5. Базові соціальні послуги, їх характеристика. 6. Власні і делеговані Повноваження в частині соціальної роботи в територіальних громадах. 7. Види системи і підсистеми соціальної роботи, їх практична реалізація на рівні держави області, громади, сім'ї. 8. Характеристика і доцільність створення Національної сервісної служби України. 9. Громада, населення. Системність формування надання соціальних послуг. 10. Характеристика системи роботи з сім'ями в складних життєвих обставинах. Профілактичні заходи. 11. Основна функція системи соціальної роботи з неповнолітніми. Наведіть приклад. 12. Вплив громадськості на систему соціальної роботи. 13. Система соціальної роботи, зміст та основні характеристика системи. 14. Формування соціальної роботи в громаді.

	<p>15. Створення соціального житла в межах територіальної громади. Потреба, необхідність чи обов'язок?</p> <p>16. Соціальна відповідальність громади за мешканців, принципи побудови, результат.</p> <p>17. Назвіть кращі приклади системної роботи з дітьми: вивчаємо, навчаємо, формуємо.</p> <p>18. Система охорони здоров'я як соціальна відповідальність. Культура медогляду, відповідальність за здоров'я. Системність діагностики стану здоров'я.</p> <p>19. Ініціювання та якісна відповідальність за обдарованих дітей в громаді.</p> <p>20. Кращі практики і принципи побудови системи соціальної роботи в малих громадах.</p> <p>21. Основні категорії отримувачів соціальних послуг.</p> <p>22. Визначення потреб клієнтів, визначення видів соціальних послуг.</p> <p>23. Соціальна робота з людьми похилого віку, з інвалідністю. Система соціальної роботи з цією категорією клієнтів.</p> <p>24. Планування соціальної роботи як системи надання соціальних послуг.</p> <p>25. Центр надання соціальних послуг в громаді як система.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

№	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	<p>Поняття про системність у соціальній роботі Поняття системності у соціальній роботі. Види системи та підсистеми в соціальній роботі. Структура системи соціальної роботи. Принципи, якими керуються у системі соціальної роботи. Система соціальної роботи та необхідність її інфраструктурного забезпечення.</p>	Лекція, 2 год	6, 2, 3		
2	<p>Поняття про системність у соціальній роботі. Системний підхід до надання соціальних послуг. Робота з клієнтами у системах соціальної роботи. Недержавні організації як підсистема соціальної роботи. Соціальна інфраструктура в Україні.</p>	Семінарське, 2 год	6, 2, 3		
3	<p>Законодавча база системи соціальної роботи. Закон України про соціальні послуги №2671. Переваги та ризики нової редакції. Положення про Департамент соціального захисту Львівської ОДА. Основні функції. Положення про Львівський обласний центр соціальних служб. Основні функції. Закон України про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 42, ст.213.</p>	Лекція, 2 год	7, 8, 9, 10, 11	Опрацювати основні положення обговорених на лекційному занятті нормативно-правових актів (12 год)	5 тд
4	<p>Законодавча база системи соціальної роботи. Основні характеристики соціальних послуг (соціальна профілактика, соціальна підтримка,</p>	Семінарське, 2 год	7, 8, 9, 10, 11	Ознайомитися з одним із структурних підрозділів ЦСС, ЛОДа, які здійснюють соціальну роботу.	7 тд

	соціальне обслуговування). Повноваження суб'єктів соціальної роботи в Україні. Основні технології, що здійснюються Львівським обласним центром соціальних служб. Основні напрями роботи Департаменту соціального захисту Львівської ОДА.			Презентувати її позитивні сторони, проблеми, шляхи змін та покращення (8 год)	
5	Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи. Частина соціальної роботи в територіальній громаді. Децентралізація влади та реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді. Структура професійної діяльності фахівця з соціальної роботи в територіальній громаді. Категорії отримувачів соціальних послуг у територіальній громаді.	Лекція, 2 год	2, 4, 8, 15	Підготовка проєкту «Система соціальної роботи в установі, де я працюю». <i>Опис завдання:</i> опишіть власну систему соціальної роботи, яку здійснюєте з клієнтами соціальної роботи. Вкажіть: 1. Коротку характеристику закладу, де працюєте (здійснюєте волонтерську діяльність). 2. Мету Вашої роботи тут. 3. Основні завдання соціальної роботи у закладі (до 5 пунктів). 4. Клієнтів соціальної роботи. 5. Підсистеми соціальної роботи. 6. Напрями здійснення соціальної роботи. 7. Послідовність надання соціальних послуг для клієнтів соціальної роботи. Додайте кілька фото та власні рефлексії щодо роботи в закладі. (40 год)	15 тд
6	Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи.	Семінарське, 2 год	2, 4, 8, 15		

	<p>Поняття про децентралізацію влади у сфері соціальної роботи. Соціальні послуг, що надаються в громаді. Методи соціальної роботи в територіальній громаді. Оцінка потреб громадян. Фокус-групи. Сім'я як центр громади</p>				
7	<p>Становлення системи соціальної роботи з різними групами населення. Система соціальної роботи з представниками проблемних груп, військовослужбовцями. Система соціальної роботи з особами без визначеного місця проживання, з обмеженими можливостями, інвалідами, мігрантами, злиденними, суїцидантами. Система соціальної роботи з сім'ями в складних життєвих обставинах. Система соціальної роботи з людьми без визначеного місця проживання. Організація надання соціальної допомоги учасникам бойових дій та їх сім'ям. Організація надання соціальної допомоги людям похилого віку. Організація надання соціальної допомоги при надзвичайних ситуаціях. Гендерний підхід у наданні соціальних послуг</p>	<p>Лекція, 2 год</p>	3, 4, 5, 6, 9	<p>Укласти табличку, де вказати потенційних об'єктів соціальної роботи в громаді та її зміст, основні напрями та методи роботи</p> <p>(6 год)</p>	
8	<p>Соціальні інститути як системи соціальної роботи. Поняття «соціальний інститут» та сутність процесу соціалізації. Види і функції соціальних інститутів. Соціальний інститут освіти (заклади дошкільної освіти, школи), їх функції в суспільстві. Установи соціального захисту як системи соціальної роботи. Роль соціального працівника у гуртожитках, реабілітаційних центрах, центрах зайнятості. Особливості функціонування основних соціальних інститутів сучасного українського суспільства. Діяльність соціальних працівників з дітьми в навчальних закладах. Система надання соціальних послуг в пенітенціарних установах. Співпраця соціальних працівників з громадськими організаціями.</p>	<p>Семінарське, 2 год</p>	2, 3, 6, 15		

13	<p>Національна сервісна служба України. Територіальні органи Національної соціальної сервісної служби України. Місце Національної сервісної служби України у сфері соціального захисту населення. Основні функції та завдання Національної сервісної служби України. Структура апарату Національної соціальної сервісної служби України. Завдання територіальних органів Національної соціальної сервісної служби України. Місія соціальних працівників.</p>	Лекція, 2 год	2, 3, 6, 15		
14	<p>Національна сервісна служба України. Територіальні органи Національної соціальної сервісної служби України. Поняття про Національну сервісну службу України. Основні напрями забезпечення отримання соціальних послуг громадян. Основні законодавчі акти, якими керується соціальний працівник в НССУ. Перспективи розвитку Національної сервісної служби України.</p>	Семінарське, 2 год	2, 3, 6, 15		
15	<p>Функціонування системи охорони здоров'я як соціальної відповідальності. Соціальні та медичні інституції в трансформації державної системи охорони здоров'я. Культура медогляду, відповідальність за здоров'я. Роль соціального працівника у системі охорони здоров'я. Системність діагностики стану здоров'я. Роль соціального працівника у методиці формування здорового способу життя. Поняття медико-соціальної роботи. Профілактична складова у формуванні здорового способу життя. Основні функції соціального працівника в пологових будинках. Основні функції соціального працівника в центрах протидії залежностям.</p>	Лекція, 2 год	2, 3, 6, 15		
16	<p>Особливості професійної діяльності фахівців у системах соціальної роботи. Професійна підготовка кадрів для роботи у системі соціальних служб. Професійні вимоги до</p>	Семінарське, 2 год	4, 8, 15		

	<p>спеціалістів служби системи соціальної роботи. Фахівці із соціальної роботи як ключові суб'єкти сфери соціальної роботи. Складові професійної діяльності фахівця соціальної роботи. Роль спілкування у професійній діяльності працівників соціальних служб.</p> <p>Дуальна форма підготовки соціальних працівників. Сучасні методи здійснення соціальної роботи.</p> <p>Волонтерство в контексті підготовки соціальних працівників.</p>				
Разом годин	24 (12+12)		66 год		